

KIRJASTO
TURVAA KUNNAN
ELINVOIMAN

5 FAKTAA KIRJASTOISTA

1

On enemmän kirjaston käyttäjiä kuin niitä, jotka eivät käytä.

Kuntaliiton ARTTU2-tutkimuksen (2015) mukaan kirjastoa on käyttänyt 66 % tutkimukseen osallistuneiden kuntien asukkaista.

2

Kirjastot tarjoavat paljon muutakin kuin kirjoja.

Kirjastot tarjoavat kirjojen ja lehtien lainaamisen lisäksi digitaalisia aineistoja, urheiluvälineitä, soittimia, lautapelejä, erilaisia laitteita, taidetta, kausikortteja, työpajoja, tapahtumia ja neuvontapalveluita.

3

Kaikki nuoret käyttävät kirjastoja.

10–14-vuotiaista 97 % oli käyttänyt kirjastoa 2015. Tässä ikäryhmässä ei ollut ollenkaan niitä, jotka eivät olisi koskaan käyneet kirjastossa. Kirjastot tavoittavat siis 100 % Suomen nuorista lukijoista ainakin jollain tavalla.

(Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017)

4

Kirjastoja arvostetaan.

Mahdollisuus saada kirjastoista paikallisen ja valtakunnallisen tason tietoa sekä apua tiedon etsintään koetaan tärkeäksi.

(Kuntaliiton ARTTU2-tutkimus 2015)

5

Kirjastot edistävät myös liiketoiminnan syntyä.

Kirjastot inspiroivat kansalaisia kokeilemaan uutta teknologiaa, mahdollistavat luovia kumppanuuksia ja rohkaisevat verkostoitumaan. Kirjastojen tarjoama tietopalvelu, monipuoliset aineistot, työkalut ja työskentelyyn sopivat tilat auttavat yrityksiä etenkin niiden alkutaipaleella.

4 FAKTAA MEIDÄN KIRJASTOSTAMME

1

Palvelumme ovat maksuttomia.

Tarjoamme monipuolisen valikoiman kirjoja, digitaalisia aineistoja, tapahtumia ja työpajoja ilman kustannuksia käyttäjille.

2

Tarjoamme tiloja yhteisön käyttöön.

Kirjastomme tilat ovat käytössä erilaisille tapahtumille, kokouksille ja työpajoille.

3

Olemme aktiivisia yhteistyökumppaneita.

Teemme yhteistyötä paikallisten koulujen, päiväkotien ja järjestöjen kanssa.

4

Halpaa sivistystä.

Läheisempi sijainti, joustavammat aukiolot ja uusien kirjojen helpompi saatavuus lisäävät intoa käyttää kirjastoa vieläkin enemmän.

TILASTOJA KIRJASTOSTA 2023

47,7 MILJ. KÄYNTIÄ
VUODESSA

16 % KASVU VERRATTUNA
EDELLISVUOTEEN

83 MILJ. LAINAA

30 MILJ. LAINATTUA
LASTENKIRJAA

1 787 989 LAINAAJAA

78 % KÄYTTÄJISTÄ ON ERITTÄIN
TYTYVÄISIÄ PALVELUIHIN

712 KIRJASTOA
SUOMESSA

HARVAA JULKISTA PALVELUA KÄYTETÄÄN
NIIN PALJON KUIN KIRJASTOA

KOLME KOVAA PERUSTELUA, MIKSI KIRJASTOJA ON PUOLUSTETTAVA

1 Kirjastot maksavat itsensä takaisin nelinkertaisesti.

Tanskassa kirjastojen positiivinen vaikutus lukutaitoon tuottaa 2 miljardia tanskan kruunua, mikä on 0,1 % Tanskan vuotuisesta bruttokansantuotteesta. Tutkimuksessa arvioidaan, että tukemalla julkisen sektorin digitalisoitumista kirjastot luovat Tanskassa arviolta 100–200 miljoonan Tanskan kruunun kustannussäästöt vuosittain. Lukutaidon positiiviset vaikutukset ovat jo lähellä kirjastojen kustannuksia. (*Jervelund et al. 2015*). Espanjassa yhden euron on arvioitu tuottavan kolme euroa, Britanniassa yhden punnan tuotoksi on arvioitu 4,4 puntaa, Norjassa kruunulla on saatu neljä kruunua ja toisessa espanjalaisessa, Barcelonassa tehdyssä arvioissa suhdeluku on ollut 4,25. kansainvälisen aineiston perusteella olettaa, että kerroin 4 olisi sovellettavissa myös Suomessa.

(*Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017*)

2 Kirjastot lisäävät hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Kirjastot tarjoavat tiloja ja tapahtumia, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Yhteiskunnallisen vuoropuhelun edistämiseksi kirjaston koetaan onnistuneen parhaiten mahdollistamalla yhteiskunnallisia asioita ja päätöksentekoa käsittelevien keskustelutilaisuuksien järjestämisen sekä mahdollistamalla eri kulttuureihin tutustumisen ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden tapaamisen (lähes 50 % vastaajista).

(*Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Kirjasto demokratian edistäjänä: väestökysely 2021*)

3 Kirjastot ovat digitaalisen osaamisen levityspisteitä.

Kirjastoista on tulossa yhä enemmän tietoyhteiskunnan tukipisteitä. Ne ovat matalan kynnyksen neuvontapalveluita, joiden auttavat asiakkaita ratkomaan arjen ongelmia ja ohjaavat heitä eteenpäin, mikä on erityisen tärkeää vanhemmille ikäryhmille.

(*Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017*)

JA SEN LISÄKSI KIRJASTO ON LAKISÄÄTEINEN PALVELU

Kirjastot takaavat yhdenvertaisen pääsyn tietoon ja kulttuuriin kaikille kansalaisille. *(Kirjastolaki 1492/2016, §1)*

Kirjaston kuuluu lain mukaan edistää:

- Väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin.
- Tiedon saatavuutta ja käyttöä.
- Lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa.
- Mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen.
- Aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjastojen tarjoama maksuton pääsy kirjallisuuteen ja oppimateriaaleihin on avainasemassa yhteiskunnallisessa sivistyksessä. Sivistys on oleellinen käsite oppimisen kannalta ja huomattavasti laajempi kuin pelkkä taitojen hankkiminen tai tietopohjainen oppiminen.

(Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017)

KAIKKI ALKAA LUKUTAIDOSTA

PISA-tutkimuksissa on havaittu, että suomalaisnuorten lukutaito on heikentynyt. Suomen PISA-menestyksen perustana olevan hyvän lukutaidon taustalla tutkimuksen mukaan oli innokas lukeminen vapaa-ajalla. Se oli jopa koulutusta merkittävämpi tekijä.

Lukutaito on kuitenkin avain niin jatko-opintoihin kuin työelämävalmiuksiin. Lukutaito kehittyy vain lukemalla ja kirjastojen lainausvolyymit perusteella suomalaiset lukevat runsaasti kirjastojen tarjoamia aineistoja. Nuorissa ikäluokissa kirjasto tavoittaa lähes jokaisen.

(Väljærvi et al. 2003, Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017)

SANAT JOHTAVAT TEKOIHIN

- **83 % pitää vähintään melko tärkeänä sitä, että kirjasto edistää yhteiskunnallista aktiivisuutta.**
- **Kuntavaaleissa äänestäneistä 63 % lukee kirjoja tai lehtiä päivittäin**, kun äänestämättä jättäneillä vastaava osuus on selvästi matalampi (44 %). Kyselyyn vastanneista 74 % äänesti tänä vuonna pidetyissä kuntavaaleissa.
- **Digitaidottomuus tuottaa uudenlaista syrjäytymistä**, kun ihmiset eivät ole kyvykkäitä käyttämään palveluita tai osallistumaan teknologian mahdollistamaan sosiaaliseen viestintään.
- **Tämä on vain reilu prosentti kuntatalouden nettomenoista. Vaikutukset nousevat etenkin osaamisen kehittämisen kautta miljardiluokkaan.** Kun yhteiskunta kantaa huolta eriarvoistumisesta, syrjäytymisestä ja esimerkiksi heikkenevästä lukutaidosta, on otettava huomioon, että kirjastot tekevät työtä tällä alalla. Kirjastoihin tehtävät panostukset palautuvat yhteiskunnalle takaisin moninkertaisina.

(Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017)

KIRJASTO ON TILA KAIKILLE

Tilat ovat kirjastotoiminnan keskeinen osa, joka mahdollistaa muun toiminnan.

Tilojen merkitystä korostaa se, että kirjastokäyntejä on paljon enemmän kuin lainaustapahtumia.

Kirjastojen tiloilla on monenlaisia vaikutuksia yhteiskuntaan:

- **Yrittäjät ja freelancerit käyttävät kirjastoja työtilana.**
Kirjastot mahdollistavat työskentelyn lisäksi myös verkostoitumisen ja muiden ihmisten tapaamisen.
- **Maahanmuuttajien integroituminen helpottuu,** kun maahanmuuttajilla on mahdollisuus olla tekemisissä muun väestön kanssa.
- **Yhteiskunta tarvitsee tiloja kokoontumiselle** kansalaisten toimintatilana ja tapahtuma-areenana.
- **Kirjastot ovat neutraaleja kohtaamispaikkoja** esimerkiksi pienituloisille ja yksinäisille.
- **Lapsille ja nuorille kolmannet tilat,** joissa eivät päde koulun eikä kodin säännöt, ovat paikkoja, jossa identiteettiä voi luoda uudella tavalla.

KIRJASTO = ELINVOIMAA

Kirjastoihin syntyy jokamiehen innovaatiokeskuksia.

Kirjastosta saa monipuolisia virikkeitä, siellä voi tavata tuttuja ja uusia ihmisiä sekä törmätä odottamattomiin ilmiöihin. Vastaavia inspiroimaan tarkoitettuja tiloja rakennetaan korkeakouluihin, yrityshautomoihin ja muihin rajattuihin ympäristöihin. Aidosti kaikille avoimena ympäristönä kirjastot ovat näiden tilojen jokamiesversioita. Matala kynnyksellä vetää oivallusten ja yhteistyön äärelle kaikki kansankerrokset. Yllättävien intressipiirien sekoittuminen synnyttää uutta.

Elinikäisen oppimisen merkitys on noussut työelämän murroksessa.

Ihmiset joutuvat kehittämään osaamistaan ja kouluttautumaan uudestaan läpi koko elämänsä. Toimivat ratkaisut osaamisen kehittämiseen ovat tärkeitä, sillä niiden avulla nopeutetaan työttömien uudelleen työllistymistä ja vähennetään työttömyyden riskiä kokonaisuudessaan. Myös korkean työttömyyden aikana osa työpaikoista on ollut vaikeasti täytettäviä. Näin ollen tarjonta ja kysyntä työmarkkinoilla eivät aina kohtaa. Eduskunnan laskelman mukana työttömyysjaksojen lyheneminen keskimäärin päivällä säästäisi yhteiskunnalle 10 miljoonaa euroa päivässä. Työvoiman liikkuvuuden tehostamisella voidaan saavuttaa nopeasti säästöjä yhteiskunnalle.

Kulttuurilla ja terveydellä on selkeä yhteys.

Iso-Britannialainen tutkimus on arvioinut, että aktiivinen kirjastojen käyttäminen laskee henkilön terveydenhuollon kustannuksia 1,32 puntaa (n. 1,50 €) vuodessa.

(Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017, Fujiwara et al. 2015)

LUE LISÄÄ

Tutustumisen arvoisia lähteitä:

*Kirjastojen toimintatilastot 2023, Kuntaliiton ARTTU2-tutkimus 2015,
PIAAC-tutkimus 2012, Oxford Research: Kirjastojen taloudelliset vaikutukset 2017,
Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Kirjasto demokratian edistäjänä 2021,
Jervelund et al: The Economic Value of Public Libraries 2015.*

KIRJASTO

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

VAIKUTTAVA
KIRJASTO

